

שכבה י' מסלול 4

השאלה המרכזית- מהי רעות?

מתודה ראשונה: השראה

נשמע את השיר "[אל ארץ צבי](#)" כולל הבית הנוסף שנכתב לזכרו של רס"ן רועי קליין

נשאל: מה המוטיב החוזר על עצמו בשיר?

בְּחִצֵּי הַלֵּילָה הֵם קָמוּ וְהָכּוּ בִקְצֵה הָעוֹלָם כְּבָנֵי רֶשֶׁף חֲשׂוּ הִרְחִיקוּ עוֹף לֶהְשִׁיב אֶת כְּבוֹד הָאָדָם אֶל אֶרֶץ צָבִי אֶל דְּבֶשׂ שְׂדוֹתֶיהָ אֶל הַכַּרְמֶל וְהַמְדָּבָר אֶל עִם אֲשֶׁר לֹא יִחְשָׁה שְׂאֵת בְּנֵיוֹ לֹא יִפְקִיר לָזֶר, אֶל אֶרֶץ צָבִי שְׂבֵהֶרֶיָּה פּוֹעֶמֶת עֵיר מִדּוֹר לְדוֹר אֶל אֶרֶץ אִם לְטִבּוֹרָה קְשׁוּרִים בְּנִיהַ בְּטוֹב וּבָרַע. בְּחִצֵּי הַלֵּילָה עוֹבְרֶת בְּשְׂדוֹתֵינוּ רוּחַ שָׂרָב עֲרֵבָה אֲלֶמֶת תִּרְפִּין אִזּוּ רֹאשׁ עַל אֲשֶׁר עִם שָׁחַר לֹא שָׁב אֶל אֶרֶץ צָבִי אֶל דְּבֶשׂ שְׂדוֹתֶיהָ אֶל הַכַּרְמֶל וְהַמְדָּבָר אֶל עִם אֲשֶׁר לֹא יִחְשָׁה שְׂאֵת בְּנֵיוֹ לֹא יִפְקִיר לָזֶר, אֶל אֶרֶץ צָבִי שְׂדִמְעוֹתֶיהָ נוֹשְׂרוֹת עַל שְׂדֵה חֲמִנִיּוֹת שְׂעֵצְבוֹנָה וּשְׂשׂוֹנָה הֵם שְׂתִי וְעָרַב בְּבִגְד יוֹמָה. [בית נוסף לזכרו של רס"ן רועי קליין ז"ל] כְּשֶׁהִפְצִיעַ שָׁחַר בְּאֶפֶל הוּא חִלָּץ פְּצוּעַ מֵאִשׁ כְּשֶׁהִשְׁלַךְ רִמּוֹן בְּגוֹפּוֹ סוֹכֵךְ לְהַצִּיל חַיִּים הוּא בִקֵּשׁ אִזּוּ אֶרֶץ צָבִי – אֶת דְּמְעוֹתֶיהָ אֶל מוֹל קְדוֹשׁ הַשֵּׁם כְּבִשָּׁה וְכִשְׁקָרָא שְׂמַע יִשְׂרָאֵל הָרוּחַ חָרַשׁ אֶת שְׁמוֹ נִשְׂא רֹעִי ה' יִשְׁמַר עֲלֶיךָ עַל תֵּם דְּרָכֶיךָ עַל עֶזְרֶךָ עַל אֶרֶץ צָבִי - שְׂנַשְׂמַתְךָ שְׂזוֹרָה לְנִצָּח בְּבִגְד יוֹמָה

זמן: 10 דק' | נספחים: קישור לשיר "[אל ארץ צבי](#)" | ציוד: |

מתודה שנייה: פירוק

נשלח את שכבה לחפש מידע על סיפורו של רועי קליין ז"ל (אפשר גם סיפורי גבורה אחרים) לאחר מכן נשתף את השכבה במידע שמצאנו.

הערות למדריך: ניתן להציג לשכבה את המורקים מהנספח

זמן: 10 דק' | נספחים: נספח 1 - מהי רעות (מורקים) | ציוד: |

מתודה שלישית: דיון בשאלה

- מהי רעות לפי הבנתכם?
- יכול להיות פירוש אחר למונח "רעות"?
- למה אנחנו צריכים רעות, למה היא טובה לנו?
- איפה ואם בכלל עדיין מתקיימת רעות?
- האם רעות נכונה רק לשדה הקרב?
- האם נהגתם. פעם ברעות? האם נהגו כך כלפיכם?

הערות למדריך.ה: מומלץ להקציב זמן לכל שאלה ולהקרין אותה לשכבה באמצעות "שיתוף מסך" כדי לשמור על דיון רלוונטי וייצר הבנה ברורה לשאלה

חומרי השראה:

- רוח צה"ל
- סיפורי מורשת קרב אחרים
- "רעות" הוא מונח המסמל קשר נפשי עמוק בין שני בני אדם או בין קבוצה מצומצמת של אנשים, שאינו תלוי באינטרסים של אחד מהצדדים. הרעות יכולה להיווצר בשני אופנים מרכזיים: ידידות ארוכת שנים והכרות עמוקה בין הרעים, או מצב המחייב כוחות משותפים וערבות הדדית.
- דוגמה מובהקת לרעות היא בשדה הקרב, ומכונה לעתים "אחוות לוחמים". במצב זה נדרשת נאמנות, אמון וערבות הדדית למען מטרת הכלל. בשם ערך הרעות נדרש הפרט לוותר על טובתו האישית, לעתים תוך סיכון עצמי.

זמן: 15 דק' | נספחים: | ציוד:

נספח 1- מור"קים (סיפורי מורשת קרב):

מור"ק עוז צמח ז"ל

סמל ראשון עוז צמח נפל בקרב בעינתא-בינת ג'ל שבדרום לבנון בשבת, י"ח באב תשס"ו (12.8.2006), עת פיקד על צוות טנק. במהלך קרב ההתקדמות מבינת ג'ל הבחין עוז כי הטנק שנע לפניו על ציר הררי קשה ביותר נפגע בצריח מירי טילים נגד טנקים, ומפקדו נפצע וחדל מלתפקד. הטנק-קשר לקח פיקוד על הטנק, אך התקשה לחלצו לאחר. עוז, שהבחין במצוקת הצוות, נטל יוזמה לחילוץ הטנק הפגוע. כשהוא חשוף באור יום ותחת אש תופת, בנחישות ובעוז רוח, הדריך עוז את טען טנק צא' כיצד לכוון את הטנק לאזור מוגן ולהיחלץ, בעוד הוא מרתק את האויב ופותח באש מכל הכלים לכיוון מקורות הירי. בתום פעולת החילוץ, דיווח עוז למפקדו "קודקוד כאן צב' סוגר בתנועה סוף!", ומאז לא נשמע קולו ברשת.

לאחר שהציל את חייהם של חבריו, ספג הטנק של עוז ושל צוותו פגיעה ישירה רבת עוצמה מטיל נגד טנקים שירו המחבלים, ועוז ושלושת חבריו – הנהג, סמל-ראשון דן ברויר, הטנק-קשר סמל-ראשון הרן לב והתותחן סמל ינון ניסן – נהרגו במקום. על פעולה זו, שהייתה המשך לפעולות מקצועיות ונחושות נוספות שביצע עוז במהלך מלחמת לבנון השנייה, ועל שהראה אחריות, דוגמה אישית, מקצועיות ורעות, הוענק לו ולצוותו ציון לשבח מטעם אלוף פיקוד הצפון, אלוף גדי איזנקוט. וכך נכתב בשורת הסיום של כתב הצל"ש: סמ"ר עוז צמח ז"ל הראה במעשיו רוח לחימה, יוזמה, רעות ואומץ לב עד כדי חירוף הנפש."

-למה התחברתם בקטע? מה אתם מרגישים?

-היכן ערך הרעות בא לידי ביטוי בקטע?

מור"ק חנוך דאובה ז"ל

בתאריך י"ד באב התשס"ו (8 באוגוסט 2006) נפצע קשה לוחם מגדס"ר 35 במהלך הלחימה בפּינת-ג'יבל. מח"ט 35 זיהה את הקושי בפינוי הפצוע ופנה למג"ד טנקים (53) שפעל בסמוך, בבקשה לסייע בחילוץ הפצוע. סרן חנוך דאובה, מ"פ א' בגדוד הטנקים, ביקש לצאת למשימת החילוץ בטנק יחיד, מתוך הבנה כי סיכויי היפגעות הטנק במהלך החילוץ גבוהים ביותר. אף שלא ידע את הנקודה המדויקת שבה נמצא הפצוע, וללא עזר לחימה משותף, יצא סרן דאובה לפּינת-ג'יבל במדרון קדמי, תלול ומוכח אש, דרך טרסות גבוהות, בהכוונת מזל"ט. במהלך הנסיעה נורו פצצות מרגמה בטווחים קרובים לטנק, ובעטיין נפגעה מערכת הקשר של הטנק ונותק הקשר עם המזל"ט. מג"ד 53 המשיך להכווין את סרן דאובה באמצעות מכשיר הקשר. משהצליח להגיע לנקודת החבירה, הוא נתבקש להמתין לפצוע נוסף. סרן דאובה המתין כחצי שעה, תחת אש כבדה, בתוך השטח הבנוי, עד להגעת כוחות הגדס"ר אליו, ובסופו של דבר פונה בטנק שלו רופא ושני לוחמים: האחד הרוג, והאחר – פצוע אנוש. במהלך התנועה לאחור שב ונפגע הטנק, והפעם מארבעה טילי נ"ט. עקב הפגיעות החוזרות ונשנות בטנק נפגעו שני אנשי צוותו, וסרן דאובה נפגע בריססים בכל חלקי גופו ואיבד את שמיעתו. מערכת הקשר בטנק נפגעה אף היא. סרן דאובה התעקש להמשיך בנסיעה, בתנאי קרב קשים, תוך שהוא חוסם בידיו את הדימום מצווארו של הטען, כשהוא מוודא שהנהג ממשיך בתנועה. סרן חנוך דאובה הראה במעשיו אומץ לב עילאי, התנדבות למופת, רוח לחימה, חירוף נפש, יוזמה ומנהיגות. על מעשה זה הוענק לו עיטור העוז.

- האם אתם חושבים שהייתם מוכנים להסתכן למען המטרה הזו? עד מתי הייתם ממשיכים ולא מוותרים?

- מאיפה אתם חושבים שנבעה המוכנות של סרן חנוך דאובה להסתכן כל כך למען המטרה והמשימה שהציב לעצמו, למה היה לו חשוב כל כך לעשות את זה שהסכים לסכן את חייו?

מבצע אנטבה

מאתיים ארבעים-ושישה נוסעים עלו בבוקר יום ראשון, ה-27 ביוני, 1976, על טיסת "אייר פרנס" מתל-אביב לפריז, עם עצירת ביניים באתונה. רוב הנוסעים עלו על המטוס בשדה התעופה בן-גוריון, וקבוצה נוספת הצטרפה לטיסה בשדה התעופה באתונה. ביניהם היו גם ארבעה מחבלים – שני פלסטינים ושני גרמנים, חברי ארגון הטרור האירופאי "באדר-מיינהוף". במהלך הטיסה השתלטו המחבלים על המטוס.

קרוב לשעה 13:00 כינס ראש הממשלה, יצחק רבין, דיון מיוחד בקריה בתל-אביב. רבין הודיע בנימה שקטה ורצינית, כי מגיעות ידיעות ראשוניות על אפשרות של חטיפת מטוס על-ידי מחבלים.

המחבלים הטיסו את המטוס לשדה התעופה של בנגאזי, עיר בלוב. מבנגאזי הטיסו את המטוס לשדה התעופה של אנטבה אשר באוגנדה. באנטבה הורידו החוטפים מן המטוס את כל החטופים הלא-יהודים, ושחררו אותם. את החטופים היהודים והישראלים הם ריכזו בטרמינל הישן של שדה התעופה, תחת שמירה שלהם ושל הצבא האוגנדי. החוטפים הודיעו כי הם דורשים את שחרורם של מאות מחבלים מבתי-הסוהר בישראל וגרמניה.

עמדתה של ממשלת רבין לגבי משא ומתן עם חוטפי בני-ערובה הייתה ברורה לחלוטין: לא מנהלים משא ומתן על גורל החטופים ולא מקבלים את דרישות החוטפים. מדינות אירופה וממשלת ארה"ב גיבו את עמדתה זו של ישראל, אך יחד עם זאת, הביעו חשש כבד לגורלם של בני-הערובה. החטופים הטיסו את המטוס למדינה שמרוחקת יותר מ-5,000 קילומטרים מישראל. שליט אוגנדה, דיקטטור אכזר בשם אידי אמין, נתן הוראה לצבא האוגנדי לשתף פעולה עם המחבלים. היה ברור כי הפיגוע תוכנן היטב בכדי למנוע מישראל כל אפשרות של פעולה צבאית בנידון.

הקושי היה גדול מאי-פעם, אבל לממשלת ישראל היה ברור דבר אחד: את החטופים אי אפשר להפקיר לגורלם. מדינת ישראל מחויבת לשלומם של אזרחיה, לא משנה כמה גדול המרחק שמפריד ביניהם לבניה. זה היה העיקרון שהנחה את הממשלה בעת הדיון בשאלה כיצד להגיב לפיגוע המיקוח הזה. הממשלה החליטה לצאת לפעולה צבאית, במטרה להחזיר הביתה את החטופים. הנאמנות של המדינה להגנה על אזרחיה, האחוה בין כלל אזרחי המדינה בעתות של מצוקה, וההכרה בערך החיים כערך עליון, ערך שראוי להילחם עליו בנחישות – כל אלה הובילו להחלטה הקשה אך מתבקשת: להכין מבצע לשחרור החטופים באנטבה.

השלב הראשון היה איסוף החומר המודיעיני. בדרך כלל שלב זה הוא הארוך ביותר, אך במקרה הנוכחי, בגלל איום המחבלים להוציא להורג את כל בני הערובה, היה מעט מאוד זמן, ואילו כמות המודיעין שצריך היה לאסוף הייתה גדולה מאוד. למרבה המזל, בגלל טעויות טקטיות שביצעו המחבלים, התאפשרה מלאכה יעילה של איסוף מודיעיני. הטעויות הטקטיות היו:

1. המחבלים שיחררו מהמטוס יותר ממאה בני-ערובה, כל בני-הערובה הלא יהודים. אותם בני-ערובה מיהרו להגיש סיוע לגורמי המודיעין הישראלי שפנו אליהם, וסיפקו להם מידע על זהות החוטפים, הנשק בו הם חמושים, הנשק בו משתמשים חיילי צבא אוגנדה, המכוניות בה נוסעים הקצינים הבכירים בשטח שדה התעופה וכדומה.
2. המחבלים הנחיתו את המטוס בשדה-התעופה של אנטבה, מבלי לדעת כי שדה התעופה הזה נבנה על-ידי חברה ישראלית בשנת 1972 (חברת סולל בונה). ראשי החברה הגישו לגורמי המודיעין את מסמכי התכנון של שדה התעופה.

מבצע השחרור יצא לדרך ב-4 ביולי, 1976. את המבצע הוביל מפקד סיירת מטכ"ל, סא"ל יוני נתניהו, והשתתפו בו כמה עשרות לוחמים מסיירת מטכ"ל וסיירת הצנחנים. הלוחמים הוטסו באישון לילה לאוגנדה, והגיעו לשדה התעופה באנטבה בשעת בוקר מוקדמת. מתוך המטוסים יצאו שלוש מכוניות מרצדס שחורות – ממש כמו צי המכוניות הקבוע של נשיא אוגנדה, אידי אמין. החיילים האוגנדים הופתעו לראות את המכוניות המוכרות, והיו בטוחים שמדובר בביקור של הנשיא. כך הצליחו החיילים לחדור אל תוך הבסיס, ולעשות את דרכם אל הטרמינל שבו הוחזקו החטופים. במהלך

ניסיון החילוץ המוצלח התפתח קרב בין חיילי צה"ל לבין החיילים האוגנדים, שבמהלכו נהרג מפקד המבצע סא"ל יוני נתניהו.

מבצע אנטבה הוכיח לעולם כולו את חשיבות האדירה שמדינת ישראל מייחסת לערכי הרעות והאחוה – רעות שאינה יודעת גבולות משום סוג שהוא.

- היכן מגיע לידי ביטוי ערך הרעות?

- האם הייתם מעלים על דעתכם לפעול כמוהם ? האם הייתם לוקחים את הסיכון?

- הייתם יוצאים למשימה מן הסוג הזה אם הייתם יודעים שכל הנראה מישו ייהרג?

